

Ierosināta lieta par negatīvā indeksa piemērošanu pensijas kapitāla aktualizācijā

2015. gada 24. septembrī Satversmes tiesas 4. kolēģija ierosināja lietu „Par likuma “Par valsts pensijām” 12. panta pirmās daļas, ciktāl tā paredz pensijas kapitāla aktualizācijai izmantot indeksu, kas mazāks par “1”, un pārejas noteikumu 65.2. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, 105. un 109. pantam”.

Apstrīdētās normas

Likuma „Par valsts pensijām” 12. panta pirmā daļa noteic formulu, pēc kuras aprēķināma vecuma pensija. Savukārt likuma pārejas noteikumu 65.2. apakšpunkts citastarp paredz, ka personām, kurām no 2010. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 31. decembrim piešķirta vai pārrēķināta vecuma pensija, to pārskata, pārrēķinot pensijas sākuma kapitālu un pensijas kapitālu, kā arī ievērojot valsts budžeta iespējas.

Augstāka juridiska spēka normas

Satversmes 91. pants: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”

Satversmes 105. pants: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Satversmes 109. pants: „Ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktajos gadījumos.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Saeimas deputātu pieteikuma, kurā norādīts, ka apstrīdētās normas pieļaujot pensijas kapitāla aktualizācijā piemērot apdrošināšanas iemaksu algas indeksu, kas ir mazāks par „1” un paredzot, ka šādas pensijas pārskata atkarībā no valsts budžeta iespējām. Pensijas kapitāla aktualizācijā piemērojot apdrošināšanas iemaksu algas indeksu, kas ir mazāks par „1”, pensijas apmērs samazinoties, tādējādi personām, kurām

pensija piešķirta vai pārrēķināta laikā pēc 2010. gada 1. janvāra, pensija esot būtiski mazāka, salīdzinot ar personām, kam ir līdzīgs darba stāžs un sociālās iemaksas, bet kas ir pensionējušās pirms 2010. gada.

Deputāti pauž uzskatu, ka šāda situācija ir pretrunā ar vienlīdzības un samērīguma principu, kā arī aizskar pensijas saņēmēju tiesības uz īpašumu un sociālo nodrošinājumu.

Tiesas procedūra

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2015. gada 24. novembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2016. gada 24. februāris. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216